

LÁNGOCSKA

különkiadás

Az erdő fohásza

*Vándor, ki elhaladsz mellettem,
ne emelj rám kezet!
Én vagyok tűzhelyed melege hideg téli
éjszakákon,
Én vagyok tornácod barátságos fedele
melynek árnyékába menekülsz
a tűző nap elől
és gyümölcsöm oltja szomjadat.*

*Én vagyok a gerenda, mely házadat tartja,
Én vagyok asztalod lapja, én vagyok az ágy,
amelyen fekszel,
a deszka, amelyből csónakodat építed.
Én vagyok házad ajtaja, bölcsőd fája...
...koporsód fedele.
Vándor, ki elmegy mellettem,
hallgasd meg kérésem:
Ne bánts!*

17. szám
2009/2010

Tisztelt Olvasók, kedves Gyerekek!

A Szemerényi Károly Magyar Tanítási Nyelvű Alapiskola Lángocska különkiadását tartjátok a kezetekben. De mitől más ez az újság? Mint már megszokhattátok, a szerkesztőség minden alkalommal igyekszik érdekes olvasmányokat kínálni. Most sincs másképp! Ezúttal a környezetvédelem, a természet- és a tájvédelem kerül előtérbe. Az iskola valamennyi pedagógusa fontosnak tartja, hogy a jövő embere egészséges-, tiszta környezetben nőjön fel. Ezért ennek érdekében mindent meg kell tennünk a magunk módján.

Az iskolánk szinte valamennyi évben megrendezi a Föld napja alkalmából tervezett rendezvényét, évente kétszer a pedagógusok és szülők közreműködésével papírt gyűjtünk. A „zöldszám” részletesen foglalkozik a szelektív szemét kérdéssel, a 2010-ben tartott Föld napja rendezvényünkkel, de olvashattok az erdei iskolában átélt emlékekről, Miklós László és Benedek László előadásairól, valamint posztermellékletként megismerhetitek a legérdekesebb pillanatképeket.

Bízunk benne, hogy e „zöldszámunk” felkelti a figyelmeteket, és sok hasznos ismereteket gazdagítottok. Ezúton szeretnénk megköszönni mindenkinek a munkáját, aki hozzájárult a Lángocska 2010-es különkiadásához, és kívánunk valamennyi olvasónak izgalmas és kellemes pillanatokot az olvasáshoz.

A környezetünk védelmében

A környezetvédelem, az egészséges táplálkozás, mint fogalom egyre inkább beékelődött mindennapjainkba. De vajon megteszünk-e mindent annak érdekében, hogy egészségesen éljünk, óvjuk-e tudatosan környezetünket ill. tanítványainknak fontos-e a környezetvédelem? A kérdések sorát még lehetne folytatni, de a tettek sokkal fontosabbak.

Föld napja alkalmából biztos vagyok benne, hogy az iskola legnagyobb többsége felhívta a maga módján a légszennyezés fontosságára-, a hulladék osztályozásra- a környezet védelmére a figyelmet.

A tardoskeddi alapiskola immár sokadik alkalommal foglalkozik az emberi viselkedéssel, ami befolyásolja a körülöttnk lévő környezetet. Ez év április 22-én sem volt másképpen. Az iskolában kínált

programjaink valamennyi tanulót érintettek. Mind az alsó – úgy a felsőtagozatos tanulók érdekes előadást hallgathattak meg Benedek László, fotóművész, geológus előadásában, aki diafilmek segítségével mutat

ta be a természetre leselkedő veszélyeket, a természet adta csodás „építményeket”, barlangokat. Ezt követően a tanulók az osztályfőnökök irányításával érdekes plakátokat, számítógépes prezentációkat készítettek, melyek bemutatásra is kerültek. De valamennyi osztály a szemét újrahasznosításával is foglalkozott. Kiállításra kerültek a kupakokból készített képek, PET üvegekől alkotott vázák. A hetedik osztály tanulóit a vulkánkitörés ihlette meg, ugyanis elkészítették a vulkán makettjét, míg a nyolcadikosok a re-

ciklikáció jelét alkották meg PET üveg maradványból. Bemutatásra került a papír- és ruhaanyag újrahasznosítása az első osztály közreműködésével. A sok érdekes alkotás mellett

helyet kapott a virágültetés, valamint a fűszernövények hasznossága. Nagy sikernek örvendett a földszinten- és az első emeleten elhelyezett prés, ami segítségével a PET üvegek teljesen összepréselődtek, így kevés helyet foglalnak el a szeparáció során.

Az iskola mellett működő Magyar gyermekekért fejlesztési alap közreműködésével a az iskolánk területén hulladékszigetet hoztunk létre a tanulóink számára, ahol papírt, fémet, üveget és PET üveget valamint műanyagot

lehet szeparáltan, válogatottan gyűjteni. A környezetvédelem nemcsak a hulladék szétválogatásáról ill. újrahasznosításról szól. Fontos a zöldövezet a szép, rendezett környezet. Ennek az elvnek az érdekében tantestületünk mindent megtesz, így vehette kezdetét az enviromentális tanterem realizálása. Kiültetésre kerültek különböző dísznövények, évelők. A park részét egy tanulóösvény alkotja, ahová rózsabokrok, gyógynövények és dísz gyümölcsfák kerültek.

Bízunk benne, hogy a jó példa és a megkezdett munka felkelti a jövő nemzedékének a figyelmét a környezetvédelem iránt.

*PaedDr. Tóth Szilvia
iskola igazgató*

ENVIROMENTÁLIS PÁLYÁZATOT NYERTÜNK

Iskolánk minden évben megragadja az alkalmat, hogy az iskolaügy által meghirdetett pályázatokra alaposan átgondolt és részletesen megírt pályázatokat adjon be.

A 2009-es tanévben is több pályázatunk került elbírálásra, amelyből többek között az enviromentális pályázat is sikerrel járt. Megkaptuk a teljes összeget, így az iskola területén belül létrehozhattunk egy kis parkot, ahová a tananyagnak megfelelő növények, fák, bokrok és virágok kerültek kiültetésre.

Ennek köszönhetően az enviromentális nevelést ma már nemcsak elméletben elemegzetjük, hanem a gyakorlatban is megvalósítjuk. Munkánk során igyekszünk megtanítani a gyer-

mekeinket arra, hogyan óvják környezetüket, a fákat, a virágokat és a különböző növényeket, valamint gondosan

odafigyelünk a szelektív hulladék gyűjtésére is.

A gyerekek nemcsak a természetóra keretén belül szereznek újabb és újabb ismereteket, hanem sokszor nyílik lehetőség arra is, hogy más tanítási órákon, illetve szakkörökön belül is bővíthetik tudásukat.

Véleményünk szerint ez a kis park sokban segíti a diákok kapcsolatát a természettel.

Bízunk abban, hogy az elkövetkezendő években a már meglévő kis parkot még szebbé és tartalmasabbá tudjuk majd varázsolni.

*PaedDr. Takács Magdolna
és a III. osztály tanulói*

FELHÍVÁS

A Szent István Alapítvány felhívja a Szemerényi Károly Magyar Tanítási Nyelvű Alapiskola valamennyi tanulója figyelmét, hogy a tanévzáró ünnepélyen

NÉGY KERÉKPÁRT sorsol ki azon tanulók között, akik félévben és az év végén is tiszta egyes bizonyítványt kapnak.

A 2009/2010 –es tanév iskolánkon a természet- és környezetvédelem jegyében ment végbe. Célunk egy olyan iskolai környezet kialakítása volt, amely bebiztosítja a tanulóink számára az egészséges és szép környezetben való tanulás lehetőségét. Különböző enviromentális nevelési programokat biztosítottunk tanulóink számára, amelyek meghozták az eredményt. Elmondhatjuk, hogy egy esztétikus természeti tanösvénnyel gazdagodtunk,

senek a kertészkedés alapjaival, így a terület rendben tartása és a növények szaporítása a tanulók feladata lesz. Az ösvényt kővel kirakott utacskákön közelíthetjük meg. Ahhoz, hogy a parkot tanösvényként használhassuk, minden növényt felcímkeztünk, melyen megtalálhatók a magyar, a szlovák és a latin nevük. Szeretnénk fokozatosan bővíteni a növények számát, és a tanösvényünk nagyságát. Az iskolánk rendelkezik egy játszótérrel, amelyet egybenyitottunk a parkkal, így nemcsak tanulni és kertészkedni járhatnak oda a tanulók, hanem pihenni és játszani is.

AZ ISKOLÁNK Tanösvénye

amely megkönnyíti és szebbé varázsolja az iskolánk természetvédelemre való nevelését. A tanösvény kialakítása egy minisztérium által kiadott enviroprojekt megnyerése segítségével jöhetett létre.

Az iskolai év kezdetétől foglalkoztunk e környezet kialakításával. Először is rajzok segítségével megterveztük a tanösvényünk pontos elrendezését, majd nagy gonddal kiválogattuk azokat a növényeket, amelyek az alapiskolai természetismereti tananyagot bemutathatják tanulóinknak. Az igazi munka tavasszal kezdődött, amikor is egy kis parkszerű területet rendbehoztunk, és kialakítottuk rajta az iskolánk szabadban található osztálytermét. Az első fontos feladat a talaj termőképessé tétele volt. Többszöri átforgatásával, az építkezési törmelékek eltávolításával, majd a föld gereblyezésével megkaptuk a tanösvényünk alapját. A 8. és 9. osztályos tanulók segítségével nagyon gyorsan haladtak a munkálatok. A munka minden egyes percét nagyon élvezték, jól érezték magukat. Mindezek után elkezdhattük a növények kiültetését. Minden évszaknak megfelelően válogattuk ki növényeinket. Megtalálhatók a tanösvényünkben a kora tavasszal nyíló virágok, a nyáron nyíló, az örökzöldek, tuják, bokrok, cserjék, fűszernövények és a gyógynövények. Mindezek mellett gondoltunk arra is, hogy a tanulók megismerkedhes-

A területen található egy kerti pihenő, amely lehetőséget ad egy szabadban megtartott tanítási órára.

A munka meghozza a gyümölcsét. Ma az iskolaudvaron sétálva egy olyan esztétikai csodában lehet részünk, amely megmutatja, hogy milyen szép is a mi környezetünk és természetünk. Büszkék vagyunk arra, hogy hozzájárulhattunk egy egészségesebb és szebb környezet kialakításához. A képek is megmutatják, hogy milyen lehetőségben és szépségben van részünk. Remélem, hogy mindenki sok szeretettel és megbecsüléssel használja ki az iskolánk tanösvényét!

PaedDr. Matkovič Melinda

Az iskola udvarának felújítása

2010 áprilisában megvalósult az a terv, amely lehetővé tette az iskolánk udvarának szebbé tételét.

Először is megtisztítottuk a talajt a gazoktól, a szemetétől, majd tanáraink biztatására kezdetét vette a munka. Közös erővel próbáltuk szebbé varázsolni ezt a területet, hogy az iskola t a n u - lói és az arra közlekedők gyönyörködheszenek benne. A talaj kitisztítása után a földet felszántottuk. Amikor az első lépé-

seket befejeztük, minden osztály elültette asaját növényeit. Öröm volt azt látni, hogy a diákok, önfeláldozóan,

fáradság nélkül dolgoznak és segítenek az iskolának.

A cserjék, fák, virágok elültetését követően a felső tagozatos tanulók segítettek az iskola játszótéren körüli díszkertet is

vonzóvá alakítani.

Büszkék vagyunk, hogy a mi osztályunk is részt vett ebben a néhány napos munkában, hiszen **közös erővel mindent elérhetünk.**

VIII. osztályos tanulók

A „kölcsönkapott”

FÖLD

A XXI. sz.-ban élő emberiséget körülölelik a paneltömbök, felhőkarcolók, ezért fokozottabb gondot kellene fordítanunk környezetünk egészségesebbé alakítására.

Ugyanis az ember a létbiztosítására irányuló sokoldalú tevékenységével nemegyszer meggondolatlanul, érzéketlenül, durván beavatkozott bolygónk egyes rétegeibe: a hidroszférába, a bioszférába és a sztratoszférába. Ezek a beavatkozások az elért haszon mellett jelentős kárt okoztak a természetben, az életkörnyezetben és annak legfontosabb elemeiben: a levegőben, a vízben és a talajban. Mindez maga után vonta a flóra és a fauna fokozatos pusztulását, a hatalmas természeti (sőt védett!) területek ilyen jellegű egyensúlyának megbomlását. Ehhez még további civilizációs jelenségek is járulnak: a zaj, a mechanikai rezgés, kisérgáz, valamint az élelmiszerek és ivóvíz pocskolása.

A Földünket – ez a legfürgébb pókot is megszegényítené – körülszóttuk az aszfalt-utainkkal és acélsíneinkkel. Pedig, ha megfigyelnénk rohanásaink közepette a beton hasadákaiban megbúvó zöld növénykét, rájárnánk, hogy a természet igenis él és élni akar. Ezzel még úgysem oldottunk meg semmit, hiszen látható, hogy gondunkkal még hosszasan együtt kell élni.

Az autókkal terhes utak mentén a zöld hegyoldalakra és a hegyhátakra hotelokat, hétvégi házakat építettünk, hogy számunkra, embereknek, biztosítsuk a kényelmet. A városokat járva akaratlanul is eszünkbe jut: a természet bejönne a falak közé, ha hagynánk.

Ma, amikor néhány óra leforgása alatt földünk távolabbi részére is eljuthatunk, és mindenünk, amit kívánunk, meg lehet: családi ház, autó, internet, amelyek képernyőjén betekinthezünk a világ-űrbe is, vajon elgondolkodunk-e azon, hogy önkényesen bánunk bolygónkkal? Gazdagságunkkal elvakítva elfeledkezünk a zöld fákról, az egykor tisztavízű patakainkról, nem halljuk a madarak csivitelését. Minden anyagi javunk mellett vajon még meddig kortyolhatunk az eredeti tisztas csermelyéből? Hol szippanthatunk majd az erdei fenyő édes illatából? Egyáltalán találunk valahol zöld erdőt? Kétkedem abban is, hogy tavaszodván a fecskék visszatérnek déli útjaikról az ereszaljaikra. A festőpalettánkon hiába lesz az ezernyi szín, ha ezek hiányoznak majd a virágocskák szirmairól. Elfújja a szél a virágszirmokat, a fűmagot, ám ha éppen nem a megfelelő helyre röpítette a sors keze, hát jön az ember, közbelép: nyakon önti permittel, vagy ha ez sem segít, akkor betonnal: „ebből nőj ki, ha tudsz!”

Környezetvédelmi adottságokkal senki sem születik, szükségét csak érezni lehet, kell tanulni, és továbbadni az ifjúságnak. Az energia takarékoság és az ivóvíz mértékletesebb használata mellett elgondolkodhatnánk, vajon mindenhová autóval induljunk-e útra. A kerékpár használata ráadásul egészségesebb. Vele sokat tehetünk az állatok védelme érdekében is.

Manapság egyre gyakrabban halljuk: védeni kell a természetet az emberekkel szemben. Milyen óriási szemléletváltozás ez, aránylag rövid idő alatt! Nekem viszont úgy tűnik, hogy csak beszélünk, beszélünk a környezetszennyezésről, de berögződött rossz szokásaink bizony megmaradtak. Vajon meddig lehet mindezt tűrni? Valamire mégis jó lesz a fejlett technika: arra, ha ezt a megsemmisítő tempót választjuk, unokáinknak a tévében fogjuk a kipusztult állatokat, növényeket megmutatni.

Ezért kellene mindenkinek megígérnie, hogy Földünk érdekében legalább a harmadik évezredben a saját környezetére ügyeljen, néhány virágocskát és legfeljebb egy facsemetét ültessen el. Nem történe szerintem semmi, ha egyetlen napon évente hagynánk oxigénhez jutni állatainkat, fáinkat, folyóinkat, termőtalajunkat és nem autóinkat. Ne feledjük: a Föld a miénk, de csak egy van belőle!

Valójában, ha mármegadatottmindnyájunknak, hogy földi halandóként éljünk, eztabolygótajándékként kellene féltanunk, szeretnünk. Elődeinktől kaptuk őt kölcsön, és utódainknak ajándékozzuk. A kérdés: milyen állapotban?

Mgr. Hlavička Irén

Szelektív hulladékgyűjtő sziget az iskolánkban

A Föld a mi bolygónk, ne tegyük tönkre!

A Föld egy csodálatos hely, egy óriási ház, amely otthont ad több milliárd embernek. Az emberiség gyakran nem is tudatosítja, és rengeteg rosszat tesz bolygónknak. A bennünket körülvevő környezetet és természetet óvni, védeni kell. Csupán így őrizhetjük meg szépségének teljes egészét gyermekeink s unokáink részére.

Az anyatermészetet rengeteg káros hatás ostromolja. Ezekkel szemben védekezni kell. A hulladék környezetre gyakorolt káros hatásai egyike ezeknek az említett kellemetlen befolyásoknak. Mi a hulladék? Nem más, mint feleslegessé vált anyag, melyet szelektíven gyűjtünk, és ezáltal lehetővé tesszük az újrahasznosítását.

A hulladék egyidős az élettel. Amíg az emberek kisebb populációkban, a természettel szoros harmóniában éltek, nem jelentett különösebb problémát a keletkező hulladék. Az őskorban az emberek az általuk elejtett vadat elfogyasztották és az állat csontjából, bundájából használati tárgyat (ruhadarabot, „...”) készítettek. A rómaiak fejlett kultúrájában már létezett a maihoz hasonló szemétszállítási rendszer. A sötét középkorban a szemetet kihajították az ablakon az utcára, a vároldalba. Az emberek a rothadó, bűzlő anyagokkal teli utcákon csak gólyalábon, vagy az azóta divatos magas sarkú cipőkben tudtak járni. Az említett tények következtében halálos járványok (kolera, pestis) sújtottak rengeteg falvat és várost. Mikor felismerték a szemet és a járványok közötti összefüggést, magánvállalkozások alakultak a szemet elszállítására. A hulladék eltakarítása azonban csak a 19. században vált általánossá.

Napjainkban az óriási mennyiségű felhalmozott hulladék eredményeképpen már hulladékgazdálkodásról beszélünk. A hulladékhegyek csökkentése mindannyiunk feladata és felelőssége, amit csak közös erőfeszítéssel tudunk elérni. Ennek egyik lehetősége a szelektív hulladékgyűjtés, amely többek között a számunkra már feleslegessé, használhatatlanná vált hulladéktól segít bennünket környezetbarát módon megválni.

Napjainkban az óriási mennyiségű felhalmozott hulladék eredményeképpen már hulladékgazdálkodásról beszélünk. A hulladékhegyek csökkentése mindannyiunk feladata és felelőssége, amit csak közös erőfeszítéssel tudunk elérni. Ennek egyik lehetősége a szelektív hulladékgyűjtés, amely többek között a számunkra már feleslegessé, használhatatlanná vált hulladéktól segít bennünket környezetbarát módon megválni.

Nagy örömünkre szolgál, hogy immár iskolánk is büszkélkedhet **szelektív hulladékgyűjtő szigettel**, melynek lényege, hogy az iskola diákjai, pedagógusai és alkalmazottai a keletkezett hulladékot külön konténerekbe, **individuuálisan, szétválogatva gyűjthetik.**

A papírt a kék konténerbe gyűjtjük. Az újságok, könyvek, hullámpapír, csomagolópapír, kartondoboz, italosdoboz (tetrapak) dobható a kék edénybe. A feldolgo-

zás legfontosabb feltétele, hogy a papír ne legyen szennyezett, zsíros. Figyelni kell arra is, hogy nem kerülhet a papírgyűjtő konténerbe **műanyag, vagyis: fűzetborító, műanyag mappa, nejlon-fólia, műanyag kö-tözőszinór, ragasztószalag.** Éppen ezért az összegyűjtött anyagot egy papírzacskóba rakjuk.

Az üveget zöld illetve fehér konténerbe gyűjtjük. Sok helyütt még egybe gyűjtik az összes üvegfélét (zöld színű konténerbe), de akad olyan település is, ahol az üveget két nagy csoportba válogatják: fehér üveg (fehér színű konténer): a tiszta, kiöblített italos és egyéb, a háztartásban már feleslegessé vált színezetlen üveg tartozik ide. Ne dobjunk bele **tükröt, ablaküveget, villanykörtét, szemüveget, nagytót, drótszövetes üveget, kerámiát, porcelánt, neoncsövet!** Színes üveg (zöld színű konténer): színes (zöld, barna, sárga) italos, parfümös üveg tartozik ide. Ne dobjunk bele **kerámiát, porcelánt.** *Az üvegekről távolítsuk el a fém kupakokat!*

A fémeket piros konténerbe szeparáljuk. A fémek talán a legkevésbé érzékenyek a kü-

lönféle szennyeződésekre. Nagyon fontos volna ezek szelektív gyűjtésének elterjedése, mert a gazdaságba történő visszaáramoltatásuk igen jelentős energiamegtakarítást eredményez. A piros színű gyűjtőedény a fém csomagolódobozok, azaz az üdítő, sörös, konzerves dobozok és a háztartási kis fémhulladék pl. evőeszközök gyűjtésére szolgál. *Ne dobjunk a konténerbe nem csomagolási fémhulladékot, pl. barkácsból megmaradt hulladék fémdarabokat, mert újrahasznosításuk jelenleg nem megoldott!*

A műanyagot a sárga konténerbe gyűjtjük. Üdítő, ásványvizet PET-palackokat, kiöblített háztartási flakonokat (samponos, habfürdős) és azok lecsavart kupakjait, továbbá a háztartásban előforduló tiszta fóliát, szatyrot, tasakot, csomagoló fóliát, tejes, joghurtos poharat, margarin-dobozt dobhatunk bele. A flakonokat célszerű összelapítva „laposra taposva” bedobni, mert így kevesebb helyet foglalnak, és több fér el a konténerben.

Nem szabad megfeleldkeznünk a **veszélyes hulladékról** sem, melyet külön erre a célra kijelölt helyen gyűjtik. Ilyen veszélyes hulladék: az elem és lejárt vagy feleslegessé vált gyógyszer, a festék, sütőzsiradék, akumulator, hűtőszekrény, gumiabroncs, televízió stb.

Rengeteg olyan szemetet kidobunk, amely újrahasznosítható lenne. Európában egy ember egy év alatt 470 kg szemetet termel. A szelektív hulladékgyűjtés fő célja, hogy egyre kevesebb szemet kerüljön a szeméttelpekre, és minél több a szelektív hulladékgyűjtő állomásokra. Nagyon büszkék vagyunk arra, hogy a **Szemerényi Károly Magyar Tanítási Nyelvű Alapiskola tanulói és pedagógusai** a tudatos megelőzéssel és a szelektív hulladékgyűjtéssel besorakoztak azon környezet- és természetbarátok soraiba, akik számára létfontosságú ügy csodálatos bolygónk sértetlen megőrzése a jövő nemzedék számára. Mert mi mindnyájan tudjuk, hogy:

„Nem szabad megölni azt, ami él, az élet mindennél többet ér!”

Mgr. Bíróczy Renáta

A hulladék újrahasznosítása GYEREKSZEMMEL

Minden évben április 22-én megünnepeljük a Föld napját. Nem volt ez másként az idei iskolai évben sem. Ilyenkor rendszeresen arról beszélgettünk, milyen módon lehet felhívni az emberiség figyelmét a környezetre gyakorolt káros hatásokra és azok orvoslására.

Sajnos bolygónk környezeti állapota folyamatosan romlik. Veszélyben van Föld vízkészlete, az emberek számára fontos levegő is. A hulladék újrahasznosításával rengeteget tehetünk környezetünk megóvásáért. Az iskola negyedik osztályos tanulói ezen a rendhagyó napon a hulladék újrahasznosításának fontosságára hívták fel a figyelmet. Illatos papírzacskót készítettek, mindezt reciklált papírból, amelyre virágmotívumokat ragasztottak, majd ezekbe illatos, tulipánokkal teli vázát helyeztek. Ezenfelül az iskola diákjai tartalmas környezetvédelmi előadást hallgattak végig, növényeket ültettek az újonnan kialakított iskolakertbe.

A Szemerényi Károly Magyar Tanítási Nyelvű Alapiskola diákjai ezen egyszerű cselekedeteikkel szebbé varázsolták a körülöttünk lévő világot. Amennyiben minden nap egy jó cselekedetet hajtunk végre a környezetünk érdekében - tudatosan szeparálunk és vásárolunk stb. - már is rengeteget tettünk a változásért.

**Mgr. Csányi Mária
és a IV. osztály**

Az iskolánk évtizedek óta évente két alkalommal papírgyűjtést rendez az iskola udvarán. A gyűjtésbe szinte valamennyi tanuló bekapcsolódik, ilyenkor ki-ki

a hozzájárulását a papírgyűjtéshez. A már nyugdíjas Csomó tanító néni is mindig összegyűjti számunkra

PAPÍRGYŰJTÉS az iskolában

a maga módja és lehetősége szerint meglátogatja a szomszédait, ismerőseit, hogy minél több papírt gyűjtsön.

Nálunk az egész család bekapcsolódik a gyűjtésbe. A legutóbbi szeparálás során testvéremmel együtt mindjárt a hét elején nekifogtunk gyűjteni a papírt. Az időjárás is kedvező volt.

Az úton a megtömött kocsival sokan megszólítottak, hogy álljunk meg előttük is.

Mindenkinek hálásan megköszöntük

a papírt és megjegyzi, hogy a legközelebbi gyűjtéskor sem feledkezzünk meg róla. Örülünk annak, hogy minden alkalommal több ember hozzájárulásával sok papírt gyűjthetünk össze.

A papírgyűjtés célja, hogy mint hulladékot lehessen újrahasznosítani. Így védjük a természetet, és hozzájárulunk ahhoz, hogy minél kevesebb fát kelljen kivágni.

A papírt nemcsak kétszer gyűjtjük egy iskolaévben, hanem az egész év folyamán.

Megtanultuk, hogy a papírból készült hulladékot a kék színű kukába kell dobni.

Én szívesen gyűjtök papírt, ugyanis ez által hasznos dolgot tudok tenni a környezetem és a természet védelméért.

*Dobrovodsky Mária,
V. osztály*

Az összegyűjtött papír számokban

év	kilogram
2006 őszi	9660
2007 tavasza	12840
2007 őszi	12200
2008 tavasza	13660
2008 őszi	13280
2009 tavasza	13120
2009 őszi	12707
2010 tavasza	12980

Természet- védelem

„Aki a mának él, fűvet vet. Aki a jövőnek, fát ültet.”

Semmi sem olyan természetes az ember számára, mint maga a természet. Minden, ami együtt él velünk a természetben, a rendelkezésünkre áll. A köveket minden további nélkül felhasználjuk, a növények azért vannak, hogy meg-együk őket, vagy valamilyen tárgyat készítsünk belőlük, az állatokat – természetesen – megesz-
szük, vagy pedig külön-
féle munkákra fogjuk be. A föld azért van, hogy az általunk elvetett magok kicsírázzanak benne, vagy azért, hogy minél hamarabb és minél kisebb erőfeszítés árán bocsássa rendelkezésünkre rejtett kincseit. A természet az a természetes környezet,

ahol a jelenleg szükséges tapasztalatokat megszer-
rezhetjük. Ebben a világ-
ban nemcsak az ember él,
kísérletezik és fejezi ki
önmagát, hanem a kövek,
a növények, az állatok és
az égitestek is...

Körülbelül négymilli-
árd éve keletkezett az élet
a Földön. Az ember nem
egészen két millió éve
jelent meg először leg-
primitívebb formájában.
Viszonylag rövid idő alatt

azonban olyan erőssé és
hatalmassá váltunk, hogy
minden egyes élőlény és
minden faj sorsa a mi ke-
zünkben nyugszik. Sajnos
sok faj már örökre eltűnt,
és nagyon sok került a ki-
pusztulás szélére. A **természetvédelem** célja az élőhelyeknek és a természet-
tájnak a meg-
őrzése, károsításainak megelőzése, mérséklése
vagy elhárítása. A természet-
védelmi tevékenység
elsősorban a természeti

területekre és vadon
élő fajokra fóku-
szál.

Mind a tu-
domány, mind a
közvélemény fel-
ismerte, hogy ma
a kihalások korát
éljük a kipusz-
tulás mértéke
példa nélkü-
li. Az emberi
tevékenység
hatására világ-
szerte olyan
élőlények
szűnnek
meg, ame-
lyek kialakulásához év-
milliókra volt szükség.

E nagymértékű fajki-
pusztulás az egész boly-
góra, s így az emberre is
végzetes lehet! „A veszély
gyorsuló ütemben nö-
vekszik, hiszen az emberi
populáció növekedése is
gyorsul., ...”

Felelősek vagyunk
magunkért, a gyermeke-
inkért, minden élőlényért,
a növényekért, állatokért
egyaránt, vagyis az egész
bolygónkért.

Mgr. Ivanics Gabriella
és a VII. osztály

A tiszta levegő érdekében

„Ha nem találsz árnyéket,
ne a napot okold, hanem magadat,
hogy nem ültettél egy fát...”

Mindennapi életünkben tapasztaljuk az éghajlatváltozást. Ez olyan probléma, amely mindenkit érint.

Diákként mi is hozhatunk döntéseket és változtathatunk az eddigi szokásainkon, ezt már elkezdhetjük az iskolában. Hogyan küzdünk mi az éghajlatváltozás és a környezetszennyezés ellen? A klímaváltozás idejében nagyon fontos, hogy erőteljesebben óvjuk környezetünket, mint korábban. Nekünk gyerekeknek nem kell nagy dolgot végrehajtani. Elég, ha ügyelünk a szűk környezetünkre pl. szobanövényeket helyezünk el az iskola folyosóin vagy az ablakokban. Az alsóbb tagozatosoknak még „virágfelelőseik” is vannak, de mi 6. osztályosok szintén gondozzuk a csodálatos leanderünket. Iskolánkban hagyományosan megtartjuk az őszi- és tavaszi papírgyűjtést. Osztályonként és egyénekenként versenyzünk a fantasztikus ajándékokért. A lefoglalt papírért befolyt pénzt az iskola fej-

lesztésére fordítjuk. Osztályunk, mivel a keleti oldalon van, az árammal is tud spórolni, ha nem hagyjuk feleslegesen égve a villanyt. Ezzel Földünk napenergia - készletét spóroljuk meg, ami így is kifogyóban van. Az iskolánk konyhája is próbál takarékoskodni. A szakszaktanároknak nagy részben a villany helyett napkolektorokat használnak, amivel csökkentik az iskola kiadásait.

Fontos megemlíteni a gyalog- vagy biciklivel járó tanulókat, hiszen sokat tesznek a levegő tisztaságáért. Sok iskolában a szülők szinte a bejárat elé hoznak kosárokkal, még akkor is, ha a közelben laknak. A mi iskolánk már kialakított egy igazi jó biciklitárolót. Így te is tehetnél valamit a levegő tisztaságáért.

VI. osztály
Balkó B., Brat O.,
Mogrovič R., Kurucz T.

A TERMÉSZET KINCSEIT VÉDENI KELL...

2010. április 22-én, azaz a Föld napján az iskola alsó és felső tagozatos diákjai az életkorukhoz és tudásszintjükhez mért tudományos előadáson vettek részt. Előadónk a világhírű barlangkutató és barlangfotós – Benedek László volt, aki az „Ember és a természet” c. előadásával lenyűgözte a kis tudorokat, nemcsak mesélő stílusával, de saját diavetítésű fotóival is. E Gömörországból származó elhivatott természetvédő és ivóvízkutató a képernyőn bemutatta nekünk szülőföldje és környéke természeti szépségeit, barlangjait, szakadékait, völgyeit. Élete és munkássága az életveszély árnyékában zajlik, de mégis a tudat, hogy sokat segít ezzel a jövő nemzedék életén - felelteti vele. Nagyon sok szép nemes gondolat és fotó marad meg emléke-

zetünkben erről a tartalmas előadásról. Többek között az is, hogy ivóvíz-tartalékainkat féltve kell őriznünk, a természeti kincseinket védeni és szeretni kell. Mindenekelőtt a természet, az élővilág védelme számunkra is elsődleges feladat.

Még másnap elhatároztuk e nemes cél jegyében,

hogy játszóterünk környékét virágokkal ültetjük tele. Gyűltek is a margaréták, kardvirághagymák, muskátlik, árvácskák...a kiültetésre. Jó érzéssel néztünk végig a kiültetett ágyáson. Munkánkat az égiek is megjutalmazták kiadós esővel. Tipp, a nyári szünetre, üres, unalmas

napjaid eltöltésére: járj el virágkertészetekbe, zsebpénzedből hamburger helyett vásárolj néhány évelő virágot, ültesd ki, gondozd, öntözd, és csodáld virágaid.

Tégy te is a természetért valamit!

**PaedDr. Roskó Ildikó
és II.A osztály**

ERDEI ISKOLÁBAN VOLTUNK

Iskolánk alsó tagozatos tanuló 2010. május 24-én Alsókubinba (Dolny Kubín) látogattak el, hogy meghódítsák a gyönyörű dimbes- dombos tájat.

A búcsúzkodás és az indulás után az út gyorsan eltelt. Az utazást mindenki jól viselte. Megérkezésünk után igyekeztünk belakni a BELEZ Hotel minden zegét – zugát. A házirend ismertetése után szinte mindenki otthoniasan érezte magát. Az első felderítő túránkon a hotel területén található játszóteret, homokozót, sportpályát és az ún. UFÓ helyiséget vettük birtokunkba. Mindenki megtalálta a számára legmegfelelőbb tevékenységet. Volt aki métázott, kiütöcskézett, röplabdázott, homokvárat épített, kifeszített kötélén lépegetett előre, de volt aki a sebesfolyású tisztavízű erdei patak csobogásában gyönyörködött. A laktató és finom vacsora után mindenkinek jólesett a pihenés. A finom reggelik a sok zöldséggel elegendő erőt biztosítottak a túrákhoz. Az erdei, hegyi és mezei túrák során megfigyeltük a különböző fák, bokrok növények tulajdonságát, színárnyalatát, formáját. Néhány érdekes növényből lenyomatokat is készítettünk, melyekből az esti foglalkozásokon esztétikus képek készültek. A gőzölgő és laktató ebéd után csendes pihenő volt. Ekkor a természetvédelemről, védett növényekről és állatokról beszélgettünk. A bőséges és zöldségekkel dúszított uzsonna után rövidebb túrákat tettünk pl. ellátogattunk a közeli állatsímogatóba, ahol lovakat, kutyákat lehetett simogatni. A sebes folyású erdei patakából lapos köveket gyűjtöttünk, melyeket ki is festettünk.

A hét során felgyalogoltunk a Kubínská Hola –ra (kb.1320m), ahonnan megcsodáltuk a gyönyörű panorámát. A fiúk nagy öröme a hókotró autókat és hóagyúkat is megnéztük. Szerdán este „Ki mit tud?” versenyt rendeztünk, ahol a gyerekek megcsillogtathatták a tehetségüket. Részünk volt énekekben, versben, táncban, akrobatikus mutatványban ill. egy fergeteges paródiában. Ezután zseblámpás discót tartottunk, itt mindenki nagyon jól érezte magát. A gyerekek nagy öröme a tanító nénik ajándékkal jutalmazták a különböző versenyjátékot, segítőkészséget és a szobák tisztán tartását, de mindenki hazavihette ez előre elkészített naplót, amit a tanulók a napi élményeikkel töltöttek ki.

Utolsó nap látogatást tettünk az árvai várban. Hazafelé az autóbuszon sok kisdíák már csak álmodott arról, ami nem is olyan rég még valóság volt. Nagyon jól éreztük magunkat. Ezúton szeretnénk mi pedagógusok és kisdíákok köszönetet mondani minden szülőnek, iskolabarátnak, akik bármilyen módon hozzájárultak ahhoz, hogy az erdei iskolában ilyen jól érezhettük magunkat. Köszönjük!

Mgr. Juhász Tímea

A Szemerényi Károly Magyar Tanítási Nyelvű Alapiskolában hagyományosan minden esztendőben megemlékezünk a Föld napjáról. E

Elmesélte, hogy mennyire veszélyes, de egyben milyen izgalmas és fontos a barlangkutatók munkája. E hasznos előadás után mindannyiunk kipró

bálhatta, hogy egy ügyes kis géppel milyen egyszerűen össze lehet nyomni az üres és tiszta műanyag palackokat, melyeket ezután már egyenesen

Köszöntünk, kedves Föld!

nap arra hívja fel a figyelmünket, hogy fordítsunk minél több figyelmet bolygónk védelmére. Az első osztályban izgatottan vártuk ezt a napot, mert első alkalommal vehettünk részt ezen az iskolai rendezvényen. A természetismeret órákon már nagyon sokat tanultunk, a természetben található vizekről, a patakokról és folyókról, az erdei és mezei állatokról, a fákról és a növényekről. Megtudtuk, hogy mennyire fontos a tiszta levegő és a zöld növényzet az ember számára.

Hasznos tudnivalókat és tanácsokat kaptunk arról, hogy mi, gyerekek is sokat tehetünk azért, hogy megóvjuk és megvédjük bolygónkat. Például, ha védjük a növényeket és az állatokat, vagy ha nem dobjuk el a szemetet, ha újrahasznosítjuk a hulladékot, ezzel is hozzájárulhatunk a természet védelméhez és a Földünk megóvásához.

2010. április 22-én, csütörtökön a Föld napja tiszteletére mindannyian zöld pólóban jöttünk iskolába. Először egy előadásra voltunk hivatalosak. Amint beléptünk a tanterembe, sejtettük, hogy egy nagyon izgalmas óra vár minket. Az osztályban volt Benedek László bácsi, aki érdekes dolgokat mesélt nekünk a barlangkutatókról. Bemutatta azokat a helyeket, amelyeken járt a kutatótársaival.

*„Ültess fát! Hogyha másért nem, lombot ad.
Árnyékában megpihenhetsz,
Gondot ő visel reád.
Jó tavasszal nyit virágot:
Messze érzed illatát,
Kis madárka száll reája:
Ingyen hallhatod dalát. Ültess fát.”*
Jókai Mór

Mi így köszöntöttük a Földet és kívánjuk, hogy maradjon meg számunkra még sok hosszú évig ilyen csodálatos és szép.

dobhatjuk is a sárga színű gyűjtőedénybe. Az így összegyűjtött hulladékot az újrahasznosító telepre viszik, ahol újra feldolgozzák. Iskolánkban azonban nemcsak a műanyag palackokat gyűjthetjük szétválasztva, hanem a papír-, vas- és az üveghulladék számára is van elhelyezve egy – egy gyűjtőláda.

Később az osztálytermeinkbe vonultunk, ahol iskolánk tanulói a virágokkal, növényekkel ismerkedtek, ültették és ápolták azokat, valamint újrahasznosítható hulladékot használtak fel egy – egy kis alkotás létrejöttéhez.

Ezzel is szerettük volna megmutatni, hogy mennyi szép dolgot lehet elkészíteni egy kis maradék műanyagból, üvegből, drótból, papírból vagy textilből. Az első osztályban a fűszernövényekkel, mint a zsálya, menta, bazsalikom, kakukkfű, koriander ismerkedtünk érzékszerveink segítségével. Döntő szerepet kapott a növények megfigyelésénél a jellegzetes illatuk, melyek közül már többel is találkoztunk anyuka konyhájában. Majd készítettünk egy kis fát kartonból, melyet textilvirágokkal, papírból kivágott levelekkel és zsenilidrótból életre keltett méhecskével díszítettünk. A fa leveleire egy kis versikét is írtunk, amelyet nemrégiben tanultunk.

Mgr. Dakos Szilvia
és az I. osztály

Iskolánk valamennyi pedagógusa és tanulója fontosnak tartja, hogy egészséges, tiszta, rendezett környezet vegyen minket körbe. Nagy örömmel fogadtuk Miklós László, volt környezetvédelmi miniszter felajánlását, aki közreműködésével iskolánkba látogatott két környezetvédő. Az előadók érdekes idősíkon vezettek bennünket, akik segítségével fel-elevenítettük az őskori ember szokásait. Tudtátok-e, hogy az ősemlék nem termelt hulladékot? Minden alapanyagot felhasználta pl. a mamut húsát, -szőrét, -csontját is. A foglalkozások során mi is bekapcsolódtunk

az előadás menetébe, s így játékos formában megismertük a szelektív hulladék gyűjtés módját.

Daphne nom profit szervezet képviselői előadását követően Miklós László bemutatója kötötte le az érdeklődésünket, hiszen környezetünkkel kapcsolatos sokrétű élménybeszámolót nyújtott nekünk. Szólt a környe-

természetes módon eltűnik, ám napjainkban az emberi tevékenység miatt mindez nagy léptékben és gyorsan zajlik. Különösképpen emberi tevékenységek azért károsak, mert tönkreteszik az állatok és növények biológiai élőhelyét. Némely állat-, növényfaj addig vadásszák, az erdőt addig irtják, míg a kihalás szélére nem kerülnek.

Az erdők nagy szerepet játszanak az emberek életében, mivel biztosítják számunkra a nélkülözhetetlen oxigént. Miklós László hangsúlyozta, hogy a legtöbb szennyezést az ipar és közlekedés okozza - amelyek nagy mértékben szennyezik a természetet, - ám akad néhány mérgező anyag, amely otthonainkban is jelen

EGY TANULSÁGOS ELŐADÁS TÖRTÉNETE

zetvédelemről, tájról és rétegeiről. Megtudtuk tőle többek között azt is, hogy néha egy-egy állatfaj vagy növény

van. Gonduljunk csak a tisztítószerekre, az akkumulátorokra vagy az elemekre.

Egyre több projekt jön létre, amelyek hozzájárulnak a környezet megmentéséhez, felhívják az emberek figyelmét arra, hogy Földünk csak egy van, és óvni kell.

Ez előadás során nagyon jól éreztük magunkat, hiszen hasznos információkkal és tanácsokkal gazdagodtunk, amelyeket a jövőben próbálunk hasznosítani.

Vincze Viktória,
IX. osztály

A környezet számos összetevőket tartalmaz, amibe beletartozik: a fa, a folyó, a növények, a talaj, az állatok, a madarak és persze mi (emberek) is.

Sokan köztünk felteszik azt a kérdést: hogy mit tudunk tenni a tiszta környezet megóvása érdekében?

az emberiségnek kell segíteni. Ezzel a felismeréssel magunkat is megmenthetjük, mert a sok mérges gáztól üvegházhatás keletkezik, és minden tó, folyó elkezd kiszáradni, és így sajnos nekünk sem lesz ivóvizünk. Ezt a folyamatot már néhány város megta-

A környezet és mi

Egy diák azzal védheti a környezetet, ha nem szemel, felszólítja a szemelést a rendrakásra, szelektálja a hulladékot, ami lehet: papír, üveg, műanyag, plasztüveg, színesüveg és különböző veszélyes anyag. Fontos a növény- és az állatvédelem is. Ha a mi osztályunk dönthetné el, hogy milyen óvintézkedéseket tegyenek a jó ügy érdekében, akkor javasolnánk, hogy minden iskolában szelektálják a hulladékot, mert ezzel védhetjük a természetet. Sajnos a környezetünk nem tud megbirkózni ezekkel a veszélyes anyagokkal, ezért

pasztalhatta. Nekünk, európai embereknek tőrekednünk kell, hogy nálunk ilyen ne történjen, de sehol máshol sem. Ha ezt sikerül elérnünk, akkor visszaállhat a rend a Földön, és újra elérhető lesz az ivóvíz. Ez nagyon megnyugtató lenne, ha mindehol lenne víz, és senki se gyötrődne, még a legszegényebbek sem.

Óvjuk és védjük a környezetünket, hiszen nem mindegy, mi fog bennünket köze.

VI. osztály

„Mikor szép csendben
Leszállt az este,
Érkezett meg hozzánk,
A legelső fecske.

Fáradt volt szegényke,
Leszállt, aztán nézte,
Vajon, megvan-e még
A tavalyi fészke?”
(Benedek Elek)

2010

A FECSEKÉK ÉVE

Tudtad, hogy 2010-es év madarai a fecskék?
Védenünk kell a kihalásban lévő madarainkat!
Mi a legfontosabb teendő nekünk diákoknak? Mivel a fecskék a hosszútávú vonuló énekesmadarak
között különösen veszélyeztetettek, felhívjuk az iskolatársaink figyelmét arra, hogy környezetünkben is
megfogyatkozott a fecskék száma.

Tudod-e, hányféle hosszútávú fecskefajunk található a környéken? Partifecske, molnárfecske, füstí
fecske. Ezek állománya folyamatosan csökken.

Környezetünkben, az iskolában, az átriumban kialakíthatunk egy madárbarátkert – programot.
Ennek keretében madáretetőket és a már kapható kész, agyag fecskefészkeket helyezhetnénk el.

Mivel mindhárom fecskefajunk bajban van!!!
Kutatási eredmények alapján a csökkenés okai közt szerepel a permetező repülőgéppel való
gyomirtás és szúnyogirtás, az összehangolatlan környezet- és természetvédelmi akciók a költés ideje
alatt, a negatív időjárási viszonyok, a napokig- hetekig tartó hűvös esős időjárás, orkán és viharok.
Ugyanis sok fecskénk a repülés közben szerzi meg a levegőben található legyekből, repülő bogaraktól
a táplálékot.

VI. osztály

Az állatok és a természet az irodalom világában

A természet, a környezet, az állat- és növényvilág nemcsak a tudományos megközelítésben jelenik meg, hanem az irodalomban is. A 9 év alatt végighaladtunk egy irodalmi idősíkon. Olvashattunk kisebb évfolyamokban gyermekverseket, rövid mesés történeteket állatokkal a középpontban. Találkozhattunk a ravasz rókával, az ordas farkassal, a cincogó kiségerrel, az oroszlánnaival, az állatok királyával. A felső tagozat irodalma komolyabb olvasmányokat kínált, amelyekben az állatok mellé elgondolkodtató, tanulságos tartalom párosult. Gondolunk itt La Fontaine, Aiszópusz, Tolsztoj allegorikus meséire, a világirodalom gyöngyszemeire, ám a magyar Fáy András állatmeséi, fabulái is elszórakoztattak bennünket.

Regényeink, akár külföldiek vagy magyar nyelven íródtak, sőt Petőfi Úti levelei is, bővelkednek az állatszereplőkön kívül érdekes természetleírásokban.

Kipling: A dzsungel könyvének olvasása közben az őserdő mélyén járva együtt

izgultunk Mauglival, Bagirával, a derék párduccal Kával a bölcs emberséges óriáskígyóval. Az őserdőből Daniel Defoe révén lakatlan szigeten tengődhetünk Robinsonnal és Péntekkel. Jules Verne ifjúsági fantasztikus regényei elröppentettek utazásra a Hold körül, az óceánok legmélyebb részeibe. Fekete István, a magyar gyermekirodalom kimagasló alkotója számunkra legendássá tette az állatvilágot: Csít a kiscfeskét, Lutrát a vidrát, Kelét a gólyát, Bogáncsot a bozontos fekete kiskutyát, és nem utolsósorban a kedvenc rajzfilmfiguránkat, a kedves kis rókát, Vukkot. A túskevár és a Téli berek regényeinek sajátos varázsát a természetközelség adja meg. A természetről és állatvilágról szóló művekről még nagyon sokat írhatnánk, hiszen a legújabb irodalmi alkotásokról sem szóltunk. Ám mindegyik-

ben közös a meseszöveg frissesége, eleven bája, mellyel minden élőlényt az emberi világ részévé tesznek.

IX. osztály

Sóhaj

Ezeréves fa látszik
a távolból, messziről.
Az óriásfa sokkal magasabb
a többtől.
Sötét fején összeomlik
a lomb,
csacsog s csattog az összes
zöld bokor.

Egyebet már nem várhat,
esteledik.
Messzire száll az árnyék,
nyújtózkodik.
Hangzik a fülemüle éneke,
párja várja egy kis fészekbe.

A végeláthatatlan égszínkék
égen
annyi felhő sincs,
mint régen.
A tavasz ölelgeti a földet,
réteket,
pacsirta szeli át a légteret.
Tétlenül figyel néma
környékét:
„Mintha a Szahara
- sivatagban volnék,
izzó a levegő, az ég sem kék..”

Száraz Bernadett és Vaňa Gabriella

A kis giliszta megkérdezi az anyját:

- Anyu, hol van apu?
- Elment horgászni, kisfiam. - hüppögi sírva az anyja.

Az FBI nyomozói megállapították az egyik nyulacskáról, hogy egészen biztosan terrorista. Csak azt nem tudják még, hogy ingyom-bingyom vagy tálibe?

- Mi az, kicsi, barna, bűdös és gőzölög???
- ???
- A mókus izzad

Két beképzelt bagoly beszélget. Az egyik megszólal:

- Az isten álmomban azt mondta, hogy én vagyok a legszebb bagoly a földön!
- Mire a másik:**
- Hát én ilyet nem is mondtam!

Ki az állatok diszkósa?

- A technosbéka.

Hová viszik a beteg nyuszikát?

- ???
- A nyulam-bulamciára.

Nyuszika bemegy a fagyizóba és oda-kurjant az eladónak:

- Kérek egy fagyit, de gyorsan!
- Mire az eladó:
- Na jó nyuszika, de milyen fagyit?
- Sok a szöveg haver!

- Elválok a feleségemtől, mert nagyon unom már az örökös szurkálódásait - mondta elszántan az egyik sün a másiknak.

- Ma kínai kosztot eszünk - szólt szúpapa a családjához.
- A sarki régiségkereskedőhöz nagy tétel bútor érkezett Hongkongból!

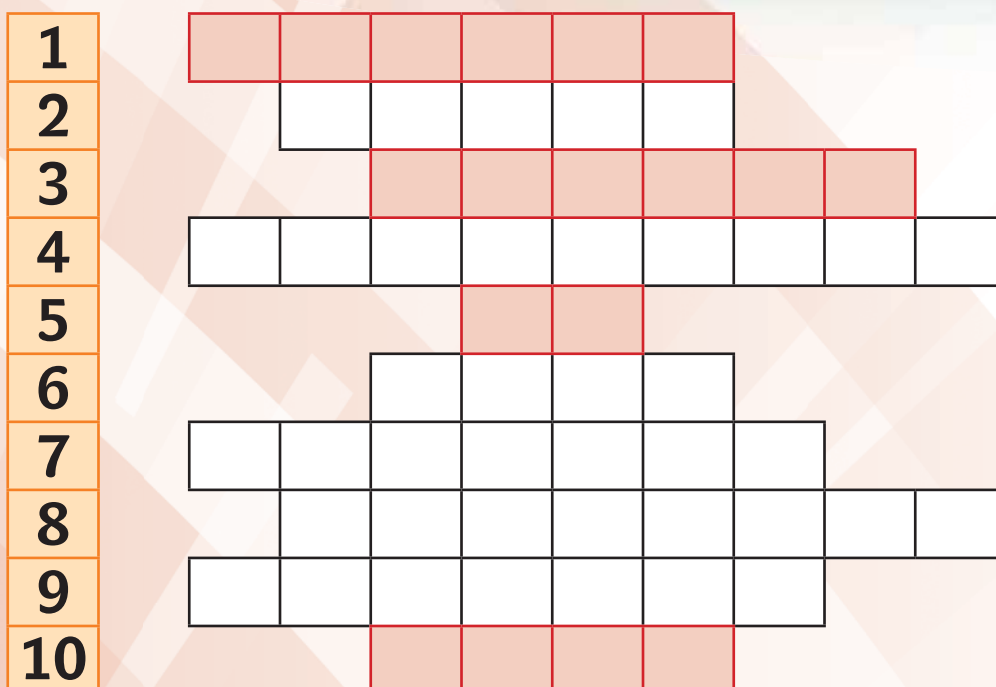
Mi van a macska fején?

- ???
- Cirmos cica haj!

VIGGÖNÖN

SLOVENSKÉ OKIENKO

V tajničke nájdeš odpoveď, ako sa správať v prírode, kde dať zbytočné veci

1. Čo produkuje človek ..., 2. Má meniny 18. augusta ..., 3. Veci niekde prináležia ..., 4. Trávu nesmieme vypaľovať, 5. Predložky 6 (koho - čoho), 6. Nemôžeme znečisťovať ..., 7. Z rastlinného odpadu robíme ..., 8. Ochrana životného prostredia, 9. Odpad musíme ..., 10. Miesto kde hádzeme odpad.

Mgr. Jackó Szilvia

Ď	E	I	V	A	K	R	O	K	Ý	S
O	A	Y	I	K	L	M	N	J	L	Í
R	K	T	V	J	E	Ž	K	O	V	V
S	A	R	E	T	D	V	A	V	J	Ď
K	M	R	K	Í	B	K	Č	Ň	C	E
A	Z	W	M	T	N	Ň	N	E	Q	V
M	Í	I	L	E	V	Š	Ť	L	Z	D
I	K	Ž	I	B	N	A	D	E	D	E
L	O	L	O	D	M	V	S	J	S	M
S	A	V	O	S	D	T	R	R	Y	S

Medzi písmenami nájdeš slová, v ktorých sú ukryté názvy zvierat, vtákov, chrobákov a vypíš ich. Je ich 10.

Slnko, vzduch, voda...

Pre človeka, ktorého teraz v XXI. storočí síce obklopujú paneláky, je dôležité aj životné prostredie, mám na mysli zložky prírody, ktorými sú: slnko, vzduch, voda, pôda a ich živé a neživé súčasti.

Najväčším problémom súčasnosti je znečisťovanie a devastácia životného prostredia. O ochranu prírody by sa mali starať všetci obyvatelia našej modernej planéty, taktiež aj našej republiky, veď Slovensko leží v malebnom prostredí strednej Európy.

Cez naše územie preteká niekoľko riek, sme hrdí aj na naše hlavné mesto: Bratislavu, kde zvedaví turisti okrem hradu, Slavína nájdu aj mnoho historických pamiatok. Povesti o našich jaskyniach, starobyklých mestách už dávno rozleteli po svete.

V prírodných krásach môžeme konkurovať s hociktorou krajinou, veď naše sú: Nízka a Vysoké Tatry. V ich kotlinách sa ešte ligocú čisté jazerá, na úbočiach tatranských veľkánov ešte rastie vysokohorské rastlinstvo a žije zaujímavá zver. Čistý vzduch a záplava slnečných lúčov tu lieči choroby dýchacích ústrojov, preto sú vybudované liečebne.

Práve preto mnohí ľudia si už uvedomili, že treba zmeniť spôsob života. Môžeme si klásť otázky: Ako? Kedy? Akým spôsobom? Aký stupeň vývoja dosiahne človek nadchádzajúceho tisícročia? Čo všetko sa mu podarí ešte pri zdolávaní nekonečného vesmíru? Čím všetkým sa bude môcť ľudstvo pochváliť?

Celú Zem opášeme asfaltovými opaskami diaľnic, ciest, cestičiek a ocelovými obručami koľajníc. Zelené úbočia a chrbáty hôr zastavíme hotelmi a chatami, len aby bolo človeku pohodlnejšie. Budeme lietať do nekonečného vesmíru a budeme mať všetko, čo len budeme chcieť: magnetofón, televízor, auto, chatu. Môžeme zaletieť aj do vesmíru?

Obávame sa však, že pre vlastné šťastie a pohodlnosť zabudneme na zázračný život našej modernej planéty. Zaslpení bohatstvom zabudneme na zelené stromy a rieky, nebudeme počuť ani vtáčí spev? Budeme mať dom, ... ale neviem, či sa bude môcť napiť vody z bystriny. Či sa budeme mať kde nadychnúť čerstvého vzduchu zo sladkých úst zelenej jedličky?

Na začiatku tretieho tisícročia máme možnosť letieť do nekonečných dialok, ale nájdeme voľakde aj zelený les? Mám pochybnosti, či sa budú ešte lastovičky na jar z juhu k nám priedomia vracat.

Môžeme farby namiešať na palette, ale máme strach, či tieto farby nebudú kvetom chýbať.

Všetci hľadáme túžobne do blízkej budúcnosti a máme jasný cieľ: dosiahnuť prosperitu a blahobyť všetkých ľudí na našej modrej planéte. Zvažujeme dostatočne, akým spôsobom sa k tomu cieľu dostať, aby sme našej živej planéte aspoň čo najmenej ublížili.

S ekologickým cítením sa človek nerodí. Či je to už šetrnie pitnou vodou, elektrinou.

Zatiaľ u nás Žitný ostrov je hotový poklad, pod ním sa nachádza ohromná podzemná zásobáreň pitnej vody. Vlastne nie je nevyhnutné ani to, aby sme všade cestovali autom. Zdravšie je použiť bicykel a niekedy nám stačia aj vlastné nohy. A čo je dôležitejšie, chráňme zeleň. Vysaďme kvety, stromy, kríky v našom okolí, čím získame okrem príjemného prostredia na oddych aj veľa cenného kyslíka. Dalo by sa ešte hovoriť o vzácnych a ohrozených zvieratách, o tropických lesoch, o stavbách vodných priehrad. Ľudia už zničili všetky tropické, dažďové pralesy. Ich vyrubovanie môže spôsobiť záplavy, zníženia kyslíka vo vzduchu i zmenu podnebia na celej Zemi. Keď ničenie zvierat, pralesov... bude aj naďalej pokračovať v takomto tempe, tak našim vnukom budeme o nich iba rozprávať.

Skutočnosť že smieme žiť na našej planéte, by sme mali všetci chápať ako dar, ktorý sme dostali do vena od minulých generácií. A budúcim generáciám by sme mali venovať našu vlasť tiež plnú zázračného života.

Čo, keby si každý z nás dal už teraz maličký záväzok, ako darček tretiemu tisícročiu - zasadiť aspoň jeden stromček, vyčistiť najbližšie okolie? Čo, keby sme tak nechali aspoň jeden deň v roku dýchať len slniečka, stromky, rieky, a nie naše autá?

Nezabudnime: **Zem je naša, ale máme iba jednu!**

Umweltschutz in der Schule

Jugend schützt Natur

Was bedeutet die Umwelt?

Alles um uns herum!!!
Der Garten, der Schulhof, die Stadt, der Wald, das Land

Das heißt: Ich interessiere mich für die Umwelt

Was heißt Umwelt?

Für mich heißt es: Alles ist schön und sauber, z. B. in der Schule

Was für Müll gibt es auf dem Schulhof?

- Die Bananenschale
- Die Chipstüte
- Die Coladose
- Die Folie
- Die Plastiktüte
- Das Alu
- Das Bonbonpapier
- Das Butterbrot
- Das Kaugummipapier

Der Racz-See

Der Racz-See ist Teil der Adelsländereien und gehört zu einem, europaweiten System geschützten Territorien. Die Größe dieser Salywiesen beträgt 77,97 Ha. Aus der Gruppen der geschützten Tieren wären beispielsweise die Rotbauchnunke (Bombina Bombi-

na), so wie das Dorngras (Crypsis aculeata) zu nennen, welches von Juli bis Oktober blüht. Diese Pflanzen war lange an der Donau zwischen Párkány und Dunaszerdahely aufzufinden. Heutzutage ist sie mit höher Wahrscheinlichkeit nur noch auf 2 Wiesen von Tardoskedd aufzufinden.

Wie schützen wir endlich die Umwelt

- wir selektieren Müll
- wir kompostieren
- wir pflanzen Bäume
- wir sammeln Altpapier
- wir sparen mit Trinkwasser
- wir schützen Adelsländereien d. h. europaweiten geschützten Territorien bei uns in Tvrdošovce -Tardoskedd.

Bei uns in Tvrdošovce:

Die Verschmutzung der Luft und des Wassers bildet die Gefahr für alle Menschen. Nicht weit von uns ist der Chemischebetrieb-Duslo Šala. Dieser Betrieb verschmutzt die Luft und Wasser im Fluß Waag. Die Fische sind tot. Nicht nur die Tiere sind krank, aber auch wir haben solche Probleme mit der Gesundheit. In unserem Dorf haben wir einen großen Park. Im Park sind auch viele Bäume krank. Wir müssen die Natur schützen. Wir können ohne Wasser, ohne Tiere und ohne Pflanzen nicht leben. Wir müssen das Wasser sparen und nicht verschmutzen. Nicht das Auto am Bach waschen oder das Öl ins Wasser auspumpen. Nicht im Wald Feuer legen, oder Lärm machen.

Mgr. Tóth Mária

Male das Bild!

1. Die Sonne ist gelb.
2. Der Körper der Biene ist braun.
3. Schlippen der Biene sind gelb.
4. Die Nase der Biene ist orange.
5. Der Kopf der Biene ist gelb.
6. Blumenblätter sind rot.
7. Der Schaft der Blume ist braun.
8. Das Gras ist grün.
9. Der Körper von PooBär ist gelb.
10. Der Pulli von Poo ist rot.

Életképek az erdei iskolából

Kontakt:

SzKMTNyAI

Nová cesta 9, 941 10, Tvrdošovce

tel.: 035/6492 552

e-mail: riaditel@zsmtvrdosovce.edu.sk

Grafikai előkészítés és nyomdai munkák:

